

Mormonkyrkan i amerikansk demokrati

Uppsats i STVA23

Valdemar Levin

Hugo Granstedt Hillve

Abstract

Few religious denominations in the US enjoy the degree of central governance that Mormonism does. The biggest church within the religion, *The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints*, traces its roots back to the founding of the movement and the subsequent migrations across the contiguous United States. At the same time, the organization currently exists within a secular democratic system that does not bind itself to legislating according to the church's will. This paper seeks to understand the church's position within this democratic system. To this end, official communications from the church are analyzed using qualitative content analysis to place them within an ideal type of view of democracy, Habermas deliberative and Mouffe's agonistic theory of democracy. This paper found that the church has undergone a shift from an agonistic to a deliberative rhetoric when speaking of itself in a democratic context. However, the data pool used for this could be expanded to produce a higher quality result.

Innehållsförteckning

1. Introduktion.....	1
2. Frågeställning.....	2
3. Begrepp.....	2
4. Bakgrund.....	2
5. Tidigare forskning.....	4
5.1 Religion och politik i USA.....	4
5.2 Jesu kristi kyrka av sista dagars heliga i amerikansk politik.....	5
6. Teori.....	6
6.1. Situerat agentskap.....	6
6.2 Deliberativ demokratiteori (samtalsdemokrati).....	6
6.3 Agonistisk demokratiteori.....	7
7. Metod.....	7
7.1 Idealtypsanalys.....	7
7.3 Kvalitativ innehållsanalys.....	8
7.4 Riktad kodningsprocess.....	8
8. Material.....	9
8.1. Strategiskt urval.....	9
9. Analys.....	11
9.1 Reliabilitetstest.....	11
9.2 Resultat.....	11
10. Diskussion.....	17
10.1. Resultat och frågeställning.....	17
10.2. Retorik kontra motiv och praktik.....	18

10.3. LDS' situerade agentskap.....	18
10.4. Resultatens förhållande till tidigare forskning.....	19
10.5. Urval och yttre validitet.....	19
10.6. Framtida forskning.....	20
Referenser.....	20

Abstract

1. Introduktion

Mormonerna, en religion som missionerar över hela världen men har sitt spirituella centrum i den amerikanska delstaten Utah, har ofta setts på med misstanke av utomstående. Trots detta utgör mormonerna en majoritet av befolkningen i Utah och den största kyrkan inom mormonismen, Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagars Heliga (LDS), har sitt huvudkvarter i Utahs delstatshuvudstad Salt Lake City. Att religionen besitter ett så pass högt medlemsantal samt dess makt över dessa medlemmar positionerar den amerikanska mormonkyrkan som en inflytelserik aktör framförallt i Utah men även inom hela USAs inrikespolitik. Specifikt i Utah utgör den mormonska befolkningen 64 procent av statens befolkning (World Population Review 2023) Med denna bakgrund har vi intresserat oss för hur denna organisation väljer att beskriva sig själv och sin egen plats inom demokratin. Frågor uppstod kring hur kyrkan säger sig värdesätta av demokrati, närmare på vilket sätt (och varför) de beskriver hur en demokrati bör fungera. Därför har vi valt att genomföra en djupgående analys av kyrkans egna kommunikationskanaler, utifrån teorier inom fälten demokratiteori och aktörsanalys.

2. Frågeställning

Visar officiell mormonsk retorik kring några politiska utspel (2008, 2015 och 2022) på förändringar i vilket demokratiteoretiskt synsätt som LDS förmedlar i beskrivningen av sitt engagemang i den amerikanska demokratin?

3. Begrepp

LDS, *The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints* är det officiella namnet på den organisation som vi ämnar att undersöka. Enligt kyrkans egen stilguide avråder de skribenter från att referera till kyrkan som "Mormonerna" eller "LDS". Istället föredrar kyrkan att refereras till som en rad andra namn. Problemet här är att dessa är relativt långa, samt att vi anser att de är för allmänheten tämligen okända. Till exempel vill de att själva trossystemet ska refereras till som "the restored gospel of Jesus Christ" (LDS style guide). Vi kommer däremot att använda begrepp som "mormonkyrkan, LDS och LDS-kyrkan" för att referera till organisationen. Detta beror inte på en avsaknad av respekt för vårt studieobjekt, utan för att dessa begrepp är både mer praktiska för oss, mer välkända för allmänheten och för att de ger ytterligare variation i undersökningens språkbruk. Det finns även andra mormonska organisationer, såsom FLDS - *Fundamentalist Church of Latter-day Saints* som skiljer sig från vårt studieobjekt. Vi vill klargöra att vi endast studerar organisationen *The Church of*

Jesus Christ of Latter-day Saints, som är den största organisationen inom den livsåskådning som kallas mormonism.

4. Bakgrund

California Proposition 8 (2008) var en folkomröstning gällande att definiera giftermål som enbart mellan en man och en kvinna i Kaliforniens konstitution. Omröstningen genomfördes och resultatet blev att den konstitutionella ändringen gick igenom (Ballotpedia.org). En organisation som blev mycket omtalad i media för sitt stöd gällande förslaget var Jesu Kristi kyrka av sista dagars heliga (*The Church of Jesus Christ of Latter-day-Saints*), eller mormonkyrkan. Kyrkan skriver på sin webbplats i relation till proposition 8 att “Our best efforts are required to preserve the sacred institution of marriage” (LDS Jun. 2008), som de anser heligt. Enligt *The New York Times* bidrog LDS med bland annat både organisationsstöd och volontärer till kampanjen för att rösta ja på förslaget (*The New York Times* 2008). LDS vidhöll i ett pressmeddelande att de som organisation väljer att inte stödja politiker eller plattformar, men att de förbehåller sig rätten att agera för vad de anser vara moraliskt rätt (LDS Nov. 2008).

2015 var ett särskilt år för äktenskapsfrågan i USA. I rättsfallet *Obergefell v. Hodges* fann den amerikanska högsta domstolen att samkönade äktenskap enligt konstitutionen måste tillåtas i alla delstater. Domslutet grundades i domstolens tolkning av två klausuler i konstitutionens *Fourteenth Amendment*, dels *Due process clause* (klausulen om likhet inför lagen) och dels *Equal protection clause* (klausulen om lika skydd under lagen).

Utvecklingen år 2015 pekade på att mormonkyrkans attityd mot HBTQ-frågor förändrats avsevärt. I (det till majoriteten republikanska) representanthuset i Utah antogs lagen Utah SB 296, ett lagförslag som har välkomnats av vissa som “the Utah Compromise” (*The New York Times* 2015) och till och med “The Utah Miracle”(Green Bay Press Gazette). Lagen innebär att diskriminering på basis av bland annat könsidentifiering blir olaglig, men samtidigt att religiösa organisationer tillåts göra undantag. LDS ser enligt en artikel på sin officiella webbsida denna lagstiftning som en inbjudan till ytterligare diskussion, och till skillnad från den hårda retoriken 2008 markerar kyrkan att det är denna diskussion samt en politik av “givande och tagande” som de ämnar att främja. Detta tyder på en syn på religionens relation till politik som är normativt pluralistisk. LDS skriver:

“Balance between competing interests, not a war pitting one absolute against another, is a more sure way for our pluralistic democracy”
(LDS 2015)

Bara 7 år efter Bill 296 och 14 år efter Kaliforniens proposition 8 kom ytterligare lagstiftning om HBTQ-frågor. Denna gång var initiativet federalt, när den amerikanska kongressen röstade igenom *Public Law 117–228*, eller *Respect For Marriage Act*, som innebär att ett giftermål - vare sig det är mellan en man och en kvinna eller vilken annan konstellation som helst - ska respekteras av alla stater om giftermålet förrättades i en stat där det är lagligt. Med

andra ord måste en stat där till exempel samkönat äktenskap inte genomförs eller är förbjudet enligt den statliga konstitutionen ändå respektera samkönade giftermål om parterna gifte sig i en stat där giftermålet var lagligt. Alltså: Gift i en stat, gift i alla (Congress 117 2022). Det intressanta med denna lagstiftning, och anledningen till att den är relevant för denna uppsats, är att förslaget åtnjöt betydande stöd från LDS. Varför stödjer LDS en lag som stödjer utökade rättigheter för samkönade äktenskap, vilket är emot kyrkans egna doktrin? Anledningen är att lagen innehåller formuleringar som gör gällande att det finns rimliga anledningar till att motsätta sig samkönade äktenskap. "Diverse beliefs about the role of gender in marriage are held by reasonable and sincere people based on decent and honorable religious or philosophical premises. Therefore, Congress affirms that such people and their diverse beliefs are due proper respect." (Congress 117 2022). På grund av stödet för "religiös frihet" anser LDS att lagen går att ställa sig bakom (LDS 2022). LDS välkomnar lagens försäkran om att en individ eller organisation på religiösa eller filosofiska grunder ska kunna välja att agera utefter sina egna värderingar, som till exempel att en religiös organisation ska kunna avböja att förrätta ett samkönat äktenskap.

Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagars Heliga har alltså till synes genomgått en förändring i attityd kring dess roll i politiken gentemot 2008. Från att vara uttalat emot samkönat äktenskap och på en sida av debatten ser lägger numera kyrkan emfas på demokratins pluralistiska natur, och vikten av debatt och överrensommelse.

5. Tidigare forskning

5.1 Religion och politik i USA

Religion har länge varit en betydande variabel inom amerikansk politik, menar Allen D. Hertzke i *The Routledge Handbook to Religion and Political Parties* (2019) Republikanernas och Demokraternas dominans över det politiska livet har verkat polariserande och bidragit till att göra religiös identitet tätt knuten till politisk tillhörighet (Hertzke 2019). Hertzke menar att det går att urskilja tydliga skiljelinjer mellan olika grupper med olika inställning till religion och de två partierna i amerikansk politik. De som kan kategoriseras som "traditionella" i sin tro röstar ofta på republikanerna, medan de sekulära eller religiöst progressiva hellre håller sig till det demokratiska partiet. En intressant observation som Hertzkes data visar är att flera vitt åtskilda inriktningar av kristendom - där endast traditionalistiska tendenser är gemensam nämnare - följer samma röstningsmönster. Exempelvis röstar både traditionella katoliker (inte katoliker som helhet) och evangelikaler i stor utsträckning republikanskt, trots de två religiösa inriktningarnas olikartade teologi och organisering.

Enligt Hertzke (Ibid.) följer mormonerna detta mönster, och röstar ofta republikanskt. Värt att notera är att data för mormonernas röstningsmönster inte presenteras för valen mellan Bush/Gore och Obama/McCain men de återstående presidentvalen sedan år 2000 följer det ovannämnda mönstret. Exempelvis röstade 80% av mormonerna på Bush under 2004 års presidentval och 78% på Mitt Romney 2012. Intressant nog var Trump förhållandevis impopulär bland mormoner jämfört med tidigare republikanska presidentkandidater. Hertzke

menar att detta beror på att mormonerna ogillade Trumps burdusa personlighet, liksom hans attityd gentemot minoriteter, med vilka mormonerna ofta kände samhörighet till följd av sin egen historia som förföljd minoritet (Ibid.).

Informationen ovan väckte tidigt i forskningsprocessen vårt intresse, eftersom den visade att mormonerna är en grupp vars medlemmar i stor utsträckning delar samma (konservativa) politiska åsikter. Än mer intressant är att mormoner samtidigt också skiljer sig från andra konservativt lutande grupper vad gäller politik, även om deras åsikter ofta sammanstrålar. Mormonerna är alltså en säregen politisk grupp och därför särskilt intressant att studera.

5.2 Jesu kristi kyrka av sista dagars heliga i amerikansk politik

Enligt Matthew R. Miles och Jason M. Adkins artikel *Mormon Mobilization in Contemporary U.S. Politics* (2019) var kyrkans involvering i Kaliforniens Proposition 8 synnerligen omskriven i media. Till skillnad från vad kontemporära medier skrev efter att Proposition 8 röstades igenom menar Miles och Adkins att LDS påverkan på det slutgiltiga resultatet var närmast obetydlig om inte direkt kontraproduktiv, eftersom kyrkans kontroversiella ansträngningar i frågan kan ha mobiliserat lika många motståndare som anhängare (Miles & Adkins, 2019).

Rick Phillips och Ryan Cragun har i sin artikel *Religious Traditions in Politics: Latter-day Saints* (2020) dokumenterat mormonrörelsens deltagande i amerikansk politik. Rörelsen var från första början uttalat politisk - profeten Joseph Smith (grundare av LDS) var såväl borgmästare som presidentkandidat. Religiöst förtryck motiverade flykt västerut och grundandet av en separatistisk "kvasination" i det som senare blev delstaten Utah. Kyrka och stat var nära sammankopplade i det tidiga Utah-territoriet, en koppling som delstaten än idag ofta beskylls för att upprätthålla. Under 1800-talet låg Utah ofta i konflikt med den federala staten, särskilt gällande mormonernas tidigare utövande av månggifte. I modern tid har LDS profilerat sig genom sitt engagemang för "kulturkrigsfrågor" (i amerikansk politik exempelvis HBTQ-frågor) men har också förhållit sig partipolitiskt neutralt sedan andra världskriget.

LDS partipolitiska neutralitet till trots så blev mormonskt inflytande på amerikansk politik ett hett ämne för debatt när Mitt Romney (en troende mormon) år 2008 blev republikansk presidentkandidat, ett förhållande som beskrivits av Campbell et al. (2014, s. 222-252). I deras material framkom tydligt att misstro mot LDS minskade Romneys stöd, särskilt bland gruppen amerikaner som dels 1.) inte *personligen kände* någon mormonskt troende och som 2.) saknade *närmare kunskap* om LDS' lära. Vid Romneys andra presidentkampanj var hans tro däremot inte längre föremål för debatt, och hade inte längre en betydande påverkan på hans stöd. Denna förändring tolkade författarna (Ibid.) som ett tydligt tecken på att mormoner vunnit större acceptans i samhället. Samtidigt som mormoner har stigit i aktning hos republikanska väljare har attityderna svalnat hos demokrater - detta som följd av gruppens starka koppling till det republikanska partiet.

Mormonernas starka preferens för republikanska kandidater saknar enligt Campbell et al. (2014, s. 77-102) motsvarighet bland något annat Amerikas större religiösa grupperingar. Enligt data från 2007 var det endast judar och afroamerikanska protestanter som visade en likvärdig eller större preferens för ett visst parti, i deras fall det demokratiska. Sambandet mellan ökad religiositet och republikansk partitillhörighet är ännu större bland mormoner än för amerikaner över lag. Även större grad av integration i mormonsk subkultur samvarierar med republikansk identitet. Vid jämförelse av andelen republikanska röster bland mormoner och den övriga befolkningen (under perioden 1945 till 2012) framkommer en stadig och markant ökning till republikanernas fördel - vid den sista mätpunkten uppgick skillnaden till över 40 procentenheter. Mormoner var enligt forskningsmaterialet också den grupp där den största andelen av befolkningen kunde bekänna sig till den ena av de två ideologiska etiketterna *konservativ* och *liberal* - hela 60% uppgav sig vara konservativa. Jämförelsevis kan sägas att 53% av vita evangelikala ansåg sig konservativa och 38% av judar kallade sig själva liberala. Bland den mest demokratiska gruppen - svarta protestanter - identifierade sig hela 35% som konservativa och endast 21% som liberaler. Samtidigt var mormoner även den religiösa grupp där den minsta andelen respondenter angav att politik (ofta eller ibland) figurerar vid gudstjänster. Däremot angav en anmärkningsvärt stor del av mormonerna att de ofta diskuterar politik med andra församlingsmedlemmar utanför gudstjänsterna.

6. Teori

6.1. Situerat agentskap

Situerat agentskap är ett perspektiv som analyserar hur aktörer påverkas av och påverkar omgivande sammanhang (Svensson, 2022). Sammanhanget anses i detta perspektiv bestämma strukturer för vilket handlande som är *möjligt* samt *lämpligt*. Det av sammanhanget givna ramverket ger ett bestämt handlingsutrymme med olika handlingsalternativ. Aktören förhåller sig till givna ramverk och väljer mellan tillgängliga handlingsalternativ, men är också autonom och kan reflektera över sitt agerande.

En modell för analys av situerat agentskap är "den inre konversationen" som beskrivs av Margaret Archer (2003). Aktörens inre konversation styckas i tre delar: Urskiljning (*discernment*) av aktörens val och dilemman, överläggande (*deliberation*) kring hanteringen av dessa, samt slutligen hängivelse (*dedication*) åt valda handlingssätt genom att försöka legitimera och söka stöd för tagna beslut.

För såväl aktörens *urskiljande*, *överläggande* och *hängivelse* gäller (som sagt) att aktören styrs av - och själv påverkar - omgivande strukturer. Följande avsnitt behandlar en legitimitetsgrund som vi antar har stor betydelse inom amerikansk politik, nämligen den demokratiska.

6.2 Deliberativ demokratiteori (samtalsdemokrati)

Det deliberativa demokratiideal som presenterats av Habermas kommer av uppfattning om att det finns allmängiltiga moraliska principer (Habermas 2022; Lundström 2016). Med hjälp av sitt förnuft kan människor upptäcka och förstå denna absoluta moral. För att få kunskap om sådana principer måste emellertid medborgarna föra ett offentligt samtal i vad Habermas kallar en *idealisk samtalsituation*. Utmärkande för en sådan samtalsituation är en gemensam strävan mot rättvisa samt förändring av opartiska resonemang i syfte att fatta allmännyttiga beslut. Genom sådan *deliberation* tvingas de deltagande medborgarna att överge egoistiska preferenser till förmån för den gemensamma moraliska logiken, som är opartisk och universalistisk.

6.3 Agonistisk demokratiteori

Chantal Mouffe har teoretiskt utvecklat en agonistisk demokratimodell som utmanar konsensusökande teorier (Mouffe 2013). Två huvudkoncept för Mouffes teori är *antagonism* och *hegemoni*. Alla rådande samhällsordningar är enligt Mouffe omtvistade. Diverse *hegemoniska* praktiker används därför för att befästa rådande ordning (en *hegemoni*), genom uteslutandet av alternativa ordningar. Dessa hegemoniska praktiker kan alltid utmanas, och det är denna dimension av *antagonistisk* konfrontation som Mouffe kallar *the political*, medan *politics* representerar uppsättningen av medel som används i denna konfrontation. Med ett pluralistiskt erkännande av det legitima i motståndarens agitation kan den antagonistiska kampen omformas till en respektfull tävling - *agonism*. Centralt för Mouffe är vidare att anammandet av *kollektiva identiteter* driver politiken. Den politiska grupperingens bildande förutsätter en *konstituerande utsida*, ett vi kräver ett *de* - och i detta motsatsförhållande uppstår *the political*.

7. Metod

7.1 Idealtypsanalys

Weber (1904) beskrev en central metod för vår studie; klassificeringen av idéer i textmaterial efter (på förhand konstruerade) *idealtyper*. *Idealtypen* utgör en renodlad tankebild av ett visst fenomen, här en ideologi, som tydliggör de särskiljande dragen hos fenomenet ifråga. Utifrån denna metod undersöker vi textmaterialets närhet till våra givna idealtyper, och frågar oss om det över tid har skett några förändringar i detta förhållande.

Andy Inch (2015) har skapat ett analyschema för att åtskilja agonistiska och samtalsdemokratiska (deliberativa) narrativ. Inch (Ibid.) ville särskilja vad som bör utmärka den demokratiska medborgarens kommunikativa handlingsstrategi. I vår studie tillämpas analyschemat inte på enskilda medborgare, utan på en hel organisations kommunikation. Denna utvidgade användning av modellen anser vi vara lämplig inom ramen för en aktörsanalys, där en *aktör* som bekant kan vara såväl individ som organisation - denna åtskillnad är alltså av mindre teoretisk betydelse.

Variabel/Teori	Agonism	Samtalsdemokrati
Egen identitet	Aktivist	Rationell samtalspartner
Mekanism för identitetsformering	Artikulering av likheter och skillnader. Skiftande över tid och plats. Inga förbestämda intressen.	Intersubjektiv dialog som möjliggör omvärdering av tidigare övertygelser.
Kommunikation	Passionerad protest och/eller agitering	Rationell diskussion
Mål med deltagande	Öppnande av konfliktytor och sammanlänkande av olika kamper om rådande ordning	Överenskommelse / konsensus
Förhållande till andra aktörer	Respektfullt erkännande av meningsskiljaktighet ELLER skapande av ny gemensam identitet genom omartikulering av likheter	Vilja att respektfullt ändra position till fördel för det bättre argumentet

7.3 Kvalitativ innehållsanalys

I studien ville vi systematiskt kunna jämföra innehållet i olika texter. För att materialet ska kunna kategoriseras i en innehållsanalys krävs en *kodning* efter ett bestämt *kodschema*, i vårt fall analys-schemat från Inch. Studier med kodningsscheman som kräver komplexa och uttolkande insatser från kodaren är av mer *kvalitativ* karaktär.

7.4 Riktad kodningsprocess

Bland olika typer av kvalitativa innehållsanalyser kan studien klassas som *riktad* innehållsanalys (*directed content analysis, deductive analysis*) (Hsieh & Shannon 2005), eftersom kodningen sker som bestämts på förhand med utgångspunkt i etablerad teori. Den kvalitativa innehållsanalysen kan vidare ordnas i sju steg (Ibid.):

1. Formulering av forskningsfråga
2. Bestämmande av urval som ska analyseras
3. Definition av kategorisering som appliceras
4. Beskrivning av kodningsprocessen samt träning av kodare
5. Implementering av kodningsprocessen
6. Utvärdering av kodningsprocessens tillförlitlighet [reliabilitet]
7. Analys av kodningsprocessens resultat

Forskningsfrågan behandlas i avsnittet *Frågeställning*, urvalet beskrivs i avsnittet *Material* och definitionen av kategorisering återfinns i avsnittet *Idealtypsanalys*. För själva kodningsprocessen gällde följande: uppsatsförfattarna agerade kodare och klassificerade varje

text enligt det ovan presenterade kodningsschemat. Texter där en majoritet av studerade variabler befanns överensstämma med den ena teorin - och endast en minoritet av variablerna bedömdes stämma med den andra teorin - klassades av kodaren såsom i linje med den förra teorin. I övriga fall kunde texten klassas som *blandad* (om den uppvisade kännetecken för båda teorier) eller *otillräcklig* om texten saknade uttalanden som kunde hänföras till de teoretiska variablerna. Utvärdering av kodningsprocessens tillförlitlighet genomförde vi med hjälp av ett reliabilitetstest, där vi jämförde våra enskilda bedömningar av variabelvärdena hos två av texterna i materialet. I diskussionen utvärderas analysens resultat i ljuset av tidigare forskning och teorier om situerat agentskap.

8. Material

8.1. Strategiskt urval

Alla artiklar och pressmeddelanden som vi har analyserat är hämtade direkt från Jesus Christ Church of Latter-day Saints egen hemsida (www.churchofjesuschrist.org). Artiklarna lokaliserades på hemsidan med hjälp av den inbyggda sökfunktionen, där sökorden var exakta (parafraaserade) fraser relaterade till var och en av de analyserade utspelen (dessa var *“proposition 8”*, *“Utah SB 296”* och *“Respect for marriage act”*). Sökningen genomfördes mellan 14:e och 20:e december 2023. Tidigt framkom att endast ett fåtal av artiklarna bland sökträffarna hade den studerade händelsen som huvudfokus (vilket vi fann nödvändigt för att artikeln skulle innehålla det diskursiva djup som krävs för att besvara vår frågeställning). Anledningen till detta förhållande var de många texter där dessa händelser enbart nämndes - ofta långt efter händelsen och i förhållande till senare utspel från andra aktörer. Någon möjlighet att finare filtrera sökresultaten (exempelvis efter tid) fann vi inte, varför vi bestämde oss för att själva göra ett mindre urval av relevanta texter. Bland relevanta men likartade texter valde vi endast att analysera texter som befann sig tidsmässigt nära de omskrivna händelserna, för att i största möjliga utsträckning kunna begränsa den analyserade retoriken till att omfatta aktörens resonemang vid den faktiska tidpunkten. Vi har även försökt att inkludera texter som publicerades såväl kort före som efter den studerade kampanjens slutdatum. Anledningen till den senare ambitionen var en vilja att granska huruvida retoriken förändras efter att en viss kampanj har nått ett resultat, då aktören får en substantiellt annorlunda situation att förhålla sig till.

Följande texter ingår i vårt urval:

“California and Same-Sex Marriage” (30 Juni 2008)

Denna skrivelse utgör den kronologiskt första som undersökningen använder och är en uppmaning som delades ut till församlingsmedlemmar i Kalifornien gällande den kommande folkomröstningen. Brevet är korthugget men med ett mycket tydligt budskap: Kyrkan står helhjärtat bakom lagändringen som definierar äktenskap som enbart mellan en man och en kvinna. Brevet avslutas med en uppmaning till mottagarna att aktivt verka för kyrkans politiska position, samt att kyrkan kommer att samarbeta med andra organisationer som stödjer samma lagändring.

“Church Responds to Same-Sex Marriage Votes” (5 November 2008)

En något längre kommenterande text som utkom strax efter folkomröstningen. Intressant nog skiljer sig retoriken i artikeln från den föregående som skrevs innan folkomröstningen, och är betydligt mer försonande i sin ton. Kyrkan tar upp hur frågan rör upp starka känslor både innanför och utanför den mormonska världen och besvarar de anklagelser som gjorts gentemot kyrkan.

Utah Lawmakers Introduce Bill Balancing Religious Freedom and Nondiscrimination Protections (4 Mars 2015)

Ett pressmeddelande som sammanfattar en presskonferens där LDS uttrycker sitt stöd för Utahs SB 296, även känd som “The Utah Compromise” (The New York Times 2015). Mycket av texten går till att redogöra för hur kyrkan uppfattat diskussionerna bakom lagförslaget, och intrycket är att kyrkan är mycket positivt inställd till hur förberedandet av lagen gått till, samt den ömsesidiga respekt som genomsyrat den kompromiss som båda sidor arbetat fram.

Explaining Religious Freedom and LGBT Rights (12 Mars 2015)

Texten är en lathund för kyrkans medlemmar att känna till och förstå organisationens syn på HBTQ-rättigheter. Dokumentet är långt och svarar på ett antal vanliga frågor och kritik, som ger intrycket att de ska simulera möjliga frågor som deras egna medlemmar kan tänkas ställa. Exempelvis svarar det på frågan “Is the church conceding Significant principle on the gay issue?” (LDS 2015).

Church Applauds Passage of Utah Senate Bill 296 (12 Mars 2015)

Ett mycket kort pressmeddelande som utgör ett direkt svar till att Utah SB 296 röstades igenom. Texten hyllar alla grupper som varit med och framarbetat lagen, även om de inte nödvändigtvis håller med varandra (LDS 2015).

In a Game of Total Victory We All Lose (3 april 2015)

Artikeln “*In a game of victory we all lose*” tar en betydligt mer reflekterande ton. Två månader efter att SB 296 röstades igenom skriver kyrkan om både den mediala uppmärksamheten - negativ och positiv - såväl som lagens plats i samhället och vad den representerar. LDS skriver om både demokrati och pluralism, och lyfter vikten av kompromisser och ömsesidig respekt i politiken.

Statement on the Signing of the US Respect for Marriage Act (13 December 2022)

Texten utgör ett officiellt uttalande från kyrkan, och berör den lagändring som kallas “respect for marriage act”. Kyrkan hyllar lagens extra skydd och erkännande av religiösa organisationers invändningar mot icke-traditionella giftermål.

President Oaks Explains the Church’s position on the Respect for Marriage Act (11 februari 2023).

En sammanfattning av vad LDS-kyrkans president Dallin H. Oaks uttryckt i ett möte med kyrkoledare i Chicago gällande Respect For Marriage Act. Presidenten klargör kyrkans position gällande äktenskapspolitik, och förklarar varför kyrkan ställt sig bakom ett lagförslag som stödjer samkönade äktenskap.

9. Analys

9.1 Reliabilitetstest

Text	Överensstämmelse
1. Text 1	Stämmer överens
2. Text 2	Stämmer överens

9.2 Resultat

California and Same-sex Marriage (30 juni 2008). AGONISTISK.

I den kommenterande texten *California and Same-sex Marriage*, som skickades ut som ett brev till alla LDS-församlingar i Kalifornien innan folkomröstningen runt proposition 8 inleder kyrkan med att konstatera att kaliforniens högsta domstol “reversed this vote of the people” (LDS 2008). Detta anses talande för kyrkans hållning till demokrati av många anledningar. För det första betyder det att LDS-kyrkan lägger ett värde i *the vote of the people* över huvud taget och därmed visar en viss respekt för demokratiska ideal kring folkets vilja. Det stämmer även överens med den agonistiska modellens kommunikationssätt, som premierar att belysa den hegemoniska makten och gå i aktiv retorisk konflikt med den (Inch 2015). Om det som fram till nyligen vid textens skrivande gällt var folkets vilja, sätter detta uttalandet de som agerat emot folkets vilja som hegemon med maktkapaciteten som krävs för att gå emot den folkliga viljan. I kortare ordalag ser kyrkan sig själv som en del av en aktiv konflikt med olika grupper och varierande maktdynamik, och i detta fallet som en aktivist i relation till makten.

Vidare skriver kyrkan att dess åsikter gällande “this moral issue” är “unequivocal” (LDS 2008). Med andra ord menar de alltså att de går in i debatten med en uppsättning åsikter och värderingar som är i alla nuvarande avseenden oföränderliga. Detta sätter uttalandet i konflikt med den deliberativa samtaldemokratiska inställningen som emfaserar åsiktsflexibilitet till följd av diskussioner och överväganden (Inch 2015). Istället konstrueras vad som kan benämnas olika “lag” i den agonistiska åsiktsarenan. Andra utdrag ur texten visar på detsamma, som bland annat “The Church will participate with this coalition in seeking its passage” och “Our best efforts are required to preserve the sacred institution of marriage” (LDS 2008), som även betonar kyrkans aktivistiska roll.

Brevet som kyrkan skickade till sina medlemmar i Kalifornien utgör en uppmaning till politisk aktivism. Det bjuder inte in till diskussion eller respekt för den andra sidan, utan ger frågan ett sken av en ödesmättad politisk kamp gentemot en hegemonisk motståndare. Trots detta uttrycker kyrkan respekt för demokratin, och begränsar kampen till demokratiska kanaler och tillvägagångssätt. På dessa grunderna ser vi följaktligen brevet som ett uttryck av en agonistisk demokratisyn.

Church Responds to Same-Sex Marriage Votes (5 november 2008). AGONISTISK.

Mormonkyrkans officiella svar på den kaliforniska folkomröstningens resultat bekräftar att majoriteten har valt att ändra konstitutionen så att denna definierar äktenskap som en union mellan en man och en kvinna. Kampanjen kring folkomröstningen omskrivs som en ”omfattande debatt mellan [aktörer] av olika övertygelse”. Karakteriseringen av diskussionen som debatt mellan anhängare av motsatt uppfattning rimmar illa med det deliberativa idealet. Att vägledas av en ideologisk identitet är för samtalsdemokratin ett hinder, eftersom målet med den politiska processen är framtvängandet av en gemensam moralisk logik. Från ett agonistiskt perspektiv är den antagonistiska motsättningen mellan identiteter nödvändig såsom politikens drivkraft. Det som gör den antagonistiska kampen till en demokratisk (agonistisk) sådan är respekten för motståndarens legitima deltagande. En sådan inställning återfinns i texten: ”We hope that now and in the future all parties involved in this issue will be well informed and act in a spirit of mutual respect and civility toward those with a different position”. När texten slutligen hyllar politiskt samarbete i samband med folkomröstningen omnämns ansträngningarna hos den *coalition* av aktörer med vilken LDS stöttade propositionen – en typ av samarbete som passar väl inom den agonistiska modellen.

Författaren betonar visserligen också behovet av att kyrkomedlemmar som har stöttat eller motarbetat propositionen accepterar varandras åsikter och i fortsättningen ”arbetar tillsammans” för ”ett bättre samhälle”. Kan detta uttalande om samarbete förenas med ett agonistiskt synsätt, där det politiska uppstår i vetskapen om att olika grupper eftersträvar oförenliga mål? Det är svårt att tolka budskapet som ett försök att dynamiskt omdefiniera konfliktlinjer och identiteter inför en ny kampanj, eftersom något mål för denna saknas. Kvarvarande alternativ blir därmed att antingen tolka denna önskan om samarbete som ett försök till avpolitisering, eller som avvikande syn på politik i en för övrigt agonistisk retorik.

Utah Lawmakers Introduce Bill Balancing Religious Freedom and Nondiscrimination Protections (4 Mars 2015). DELIBERATIV.

Ett pressmeddelande från Kyrkan gällande *Utah Senate Bill 296*, mer känd som “the Utah compromise” (NY Times 2015). Kyrkan uttrycker här, i en sammanfattning av en presskonferens som kyrkan har deltagit i, sitt stöd för lagen som inom några dagar skulle komma att sättas upp för omröstning i Utahs senat. Likt andra texter som denna undersökning analyserar omnämner LDS-kyrkan vad de kallar för “religious freedom” som den egna sidans hjärtefråga och anledningen till att de engagerar sig i politiken, samt att diskussionerna kring lagen präglats av ömsesidig respekt och välvilja (LDS 2015). Kyrkan lyfter även att de i framtiden kommer att stödja lagstiftning som ämnar att skydda HBTQ-personer i vissa politiska frågor, såsom exempelvis boendefrågor (LDS 2015). Detta tyder på en deliberativ attityd och är ett hittills sällsynt exempel på att kyrkan faktiskt verkar vara villiga att ändra på sina åsikter om HBTQ-personer, om man jämför med den hårda något mer agiterande (och därmed agonistiska, (Inch 2015)) retoriken som präglat exempelvis texten från precis innan 2008-års omröstning i Kalifornien.

Den process som ledde till lagtextens införande presenteras såsom resultatet av ”det allra bästa” som kan presteras vad gäller ”samarbete och statskonst” från ”grupper och individer

som kanske inte alltid är överens om allt”. Texten uttrycker alltså en uppfattning om god statskonst som ett samarbete mellan parter som uppfattas bekänna sig till olika politiska identiteter vid början av en politisk process. Detta är varken en agonistisk eller deliberativ demokratisyn – agonistisk teori betonar vikten av att omvärdera rådande konfliktlinjer och samarbeta med andra aktivister för att kunna omstörta rådande hegemonier. Samtidigt betonas att lagen är ”balanserad” och ”rättvis för alla”. Sådana värdeyttranden tyder på en samhällssyn inom vilken den förda politiken kan representera ett gemensamt väl, som inte förbiser någon grupps särintressen. Detta är en syn som vi anser vara utpräglad deliberativ.

Ett medgivande i pressmeddelandet är att andra delstater möjligtvis kan tjänas av lösningar med annorlunda innehåll. För tolkningen av detta uttalande finns en viss oklarhet gällande en deliberativ syn på politiken som samtalspartners sökande efter en för alla gemensam moralisk sanning. Kan en sådan moralisk sanning verkligen tillåta att olika lösningar tillämpas i olika delstater? En möjlig lösning ligger i antagandet om att olika delstater har olika förhållanden, och att en tilltänkt gemensam etik därför skulle förespråka skilda lösningar för delstaterna. Samtidigt kan detta spørsmål vara av sekundär betydelse i den mening att deliberativ demokratiteori inte har enskilda politiska uppgörelser som mål. Det är debattens utformning och regler som avgör om deltagarna kommer närmare moraliska sanningar. Kampanjen kring en enskild fråga kan därför oavsett resultat ses som en del av denna process, snarare än som dess mål.

Church Applauds Passage of Utah Senate Bill 296 (12 mars 2015). DELIBERATIV.

I detta pressmeddelande uttrycker LDS sitt stöd för att Utahs lagstiftande församling har röstat igenom Bill 296. Den process som ledde till lagtextens införande presenteras såsom resultatet av ”det allra bästa” som kan presteras vad gäller ”samarbete och statskonst” från ”grupper och individer som kanske inte alltid är överens om allt”. Texten uttrycker alltså en uppfattning om god statskonst som ett samarbete mellan parter som uppfattas bekänna sig till olika politiska identiteter vid början av en politisk process. Detta är varken en agonistiskt eller deliberativ demokratisyn – agonistisk teori betonar vikten av att kontinuerligt omvärdera rådande konfliktlinjer och samarbeta med andra aktivister för att kunna omstörta rådande hegemonier. Samtidigt betonas att lagen är ”balanserad” och ”rättvis för alla”. Sådana värdeyttranden tyder på en samhällssyn inom vilken den förda politiken kan representera ett gemensamt väl, som inte förbiser någon grupps särintressen. Detta är en syn som vi anser vara utpräglad deliberativ.

Ett medgivande i pressmeddelandet är att andra delstater möjligtvis kan tjänas av lösningar med annorlunda innehåll. För tolkningen av detta uttalande finns en viss oklarhet gällande en deliberativ syn på politiken som samtalspartners sökande efter en för alla gemensam moralisk sanning. Kan en sådan moralisk sanning verkligen tillåta att olika lösningar tillämpas i olika delstater? En möjlig lösning ligger i antagandet om att olika delstater har olika förhållanden, och att en tilltänkt gemensam etik därför skulle förespråka skilda lösningar för delstaterna. Samtidigt kan detta spørsmål vara av sekundär betydelse i den mening att deliberativ demokratiteori inte har enskilda politiska uppgörelser som mål. Det är debattens utformning och regler som avgör om deltagarna kommer närmare moraliska sanningar. Kampanjen kring

en enskild fråga kan därför oavsett resultat ses som en del av denna process, snarare än som dess mål.

Explaining Religious Freedom and LGBT rights (12 mars 2015). BLANDAD.

LDS publicerade 2015 en artikel som beskriver kyrkans officiella syn på förhållandet mellan religionsfrihet och HBT-rättigheter, i syfte att hjälpa medlemmarna förstå organisationens stöd för den nyligen införda lagen Bill 297. Som följd av sitt bredare fokus berör texten även kyrkans inställning till aspekter av ämnet överlag, såsom exempelvis hur LDS såg på folkomröstningen om *Proposition 8*. Det påpekas att ledare för LDS vid en presskonferens 2015 sökte ett slut på den splittring [divisiveness] som rådde i frågor om diskrimineringskydd. Det konstateras att ”ingen av sidorna”, varken de religiöst övertygade eller HBT-aktivister, hade kunnat genomdriva *sin* agenda. Därför uppmanade LDS lagstiftare att finna ”*common ground*” där rimliga rättigheter kan tillägnas ”*alla*”. Lagens universella målsättning upprepas kort därefter på liknande vis som sökandet efter ”*rättvisa för alla*”. Med andra ord finns här ett hopp om att öppensinnad diskussion ska leda till en bild av rättvisa som är opartisk och oproblematiserad – i enlighet med deliberativ teori. Artikelns sista delar, sammanfattningen och svar på enklare frågor, komplicerar däremot bilden. Lagen beskrivs i positiva ordalag som en kompromiss, samtidigt som LDS har undvikit att ändra ståndpunkt. Deliberativa teoretiker söker i grunden något djupare än *kompromisser*, förhoppningen är att en gemensam förståelse om rättvisa ska uppstå, snarare än en kohandel mellan sidor med olika intressen som ger och tar. Ur en agonistisk synpunkt däremot kan en kompromiss mycket väl vara av värde i den mån att den är betydande för kampen om rådande hegemoni.

In a Game of Total Victory we All Lose (27 mars 2015). DELIBERATIV.

LDS-kyrkans kommentar på den precis genomröstade *Utah SB 296* inleds med en underrubrik som lyder: “Fairness for all is achieved when religious freedom and nondiscrimination protections are balanced” (LDS 2015), vilket sätter tonen för den efterföljande texten. Precis som andra texter som diskuterats i denna undersökningen definierar detta uttalandet två olika sidor som måste “balanseras”, med betoning på två olika sidor vilket passar väl överens med den agonistiska demokratisynen, där deltagande i diskussionen görs med syftet att belysa konfliktytor (Inch 2015) på bekostning av att hitta en lösning som båda sidor kan ställa sig bakom. Å andra sidan menar kyrkan att de haft “intense negotiations between various community stakeholders” (LDS 2015) vilket snarare talar för en deliberativ diskussion där en överenskommelse varit målet, vilket är något som bekräftats av det faktum att många medier beskrivit överenskommelsen i fråga som just ett “compromise” mellan religiösa politiska krafter och de progressiva röster som höjts för HBTQ-rättigheter.

Något som är särskilt intressant med texten är att LDS-kyrkan väljer att direkt kommentera på offentlig debatt, och ger därmed ett stycke direkt insyn i hur kyrkan uttrycker sin syn på diskurs. Offentlig debatt beskrivs här som “give or take” (LDS 2015), något som talar för den agonistiska modellen där vissa meningsskiljaktigheter ses som oföränderliga, även när de

konfronteras av rationella argument från motståndarsidan. Viljan att nå en överenskommelse och att aktivt se resultatet av en sådan som det bästa alternativet placerar däremot mycket av texten i det deliberativa lägret, där en diskussion under kontrollerade former med så lite maktskillnader som möjligt premieras (Inch 2014). Om diskussionen faktiskt såg ut så kan vi omöjligt veta, men kyrkans retorik i texten talar starkt för att detta var i alla fall nära verkligheten. Exempelvis skriver LDS att “The intent of the Church is to promote sound principles to encourage discussion and action in legislatures that reflect fairness for all” (LDS 2015). Kyrkan adresserar även hur de ser på hur offentligheten letts till att se konflikt som ett “kulturkrig” med tydliga vinnare och förlorare av “media”, och hur de har som mål att ändra på detta genom respektfull interaktion medelst de två sidorna. Det sista stycket i texten beskriver detta: “The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints seeks to end the cycle of suspicion. It is not an approach born of wishful thinking or naïve trust, but rather it is the product of years of deliberation, discussion and listening”. (LDS 2015).

Sammanfattningsvis för texten *In a Game of Total Victory We All Lose* innehåller den spår av båda sätt att se på demokrati som diskuteras i denna undersökning. Till skillnad från exempelvis *California and same-sex marriage* (2008) har kyrkan tagit ett steg tillbaka och ser betydligt mer reflekterande på situationen och på dess egna plats i diskussionen, och hur en bra sådan förs. Å andra sidan tydliggör texten att varken de själv eller “den andra sidan” ändrat på sina åsikter under diskussionens gång, vilket vanligtvis är det som kännetecknar den deliberativa skolan. Texten i fråga är alltså svår att placera, men på grund av de många uttalanden i texten som vurmar för jämlik diskussion och respekt väljer vi att klassificera den som övervägande deliberativ.

Statement on the Signing of the US Respect for Marriage Act (13 December 2022).

DELIBERATIV.

Texten *Statement on the Signing of the US Respect for Marriage Act* tar form av ett officiellt, korthugget uttalande gällande den precis genomröstade “Respect for Marriage” -lagen som bland annat erhåller i lagtext att det finns rimliga anledningar att både motsätta sig eller stödja icke-traditionella äktenskap (LDS 2022). Kyrkan ställer sig bakom detta och uttrycker hur detta betyder att kongressen (där lagen röstades igenom) genom detta stycket i lagen signalerar respekt för bland annat deras egna syn på äktenskap. De går sedan vidare och uttrycker uppskattning för de som engagerat sig i att få lagen godkänd. Allt detta talar för en deliberativ demokratisyn, där engagemang i debatten på lika villkor och överenskommelse föredras över synen på demokrati som en arena, vilket agonismen förespråkar. Faktumet att kyrkan sätter sina egna principer i frågan som *deras egna* och inte nödvändigtvis *de enda rätta*, vilket de gör genom att tydliggöra att detta är kyrkans doktrin, istället för att påstå att deras åsikter i någon form utgör den enda sanningen, talar likväl emot den agonistiska synen. För den agonistiska medborgaren, menar Andy Inch, är det viktigaste att “öppna upp meningsskiljaktigheter” (Inch 2015:408). Agonismen innebär även ett passionerat agiterande för den egna saken, vilket är någonting som texten i fråga med sin diplomatiska och respektfulla ton inte stämmer överens med.

Däremot utgör texten ett exempel på svårigheten att skilja på dessa två demokratisyner. Kyrkan påpekar i flera texter inklusive *Statement on the Signing of the US Respect for Marriage Act* att de har en uppsättning oföränderliga värderingar gällande äktenskapsfrågan (LDS 2022), vilket snarare talar för en agonistisk demokratisyn. Skiljelinjen i detta fallet blir *kommunikationen* istället för kyrkans strukturerande av en världsbild inom organisationen, just eftersom denna undersökning ämnar att undersöka hur kyrkan kommunicerar sin syn på demokrati snarare än deras *egentliga* attityd, om det är så att den skulle skilja sig från den kommunicerade synen. Således klassificeras denna text som svagt övervägande deliberativ.

President Oaks Explains the Church's position on the Respect for Marriage Act (11 februari 2023). DELIBERATIV.

I denna text sammanfattas det budskap som framfördes då mormonkyrkans president Oaks tidigare höll tal på ett morgonmöte med lokala kyrkoledare i Chicago. Ämnet för talet och texten är följande: varför stöttade egentligen trossamfundet införandet av lagen "Respect for Marriage Act"? Anledningen till att stödet är dess "värdefulla" garantier för medborgare och organisationer att kunna agera i enlighet med sin egen tro och sitt eget samvete (medan anledningen till den apologetiska tonen är lagens skydd för erkännande av samkönade äktenskap). Presidenten uttryckte enligt citat vid morgonmötet att "nationen är mer förenad när en mångfald av individer kan samarbeta för att frambringa sund politik". En "förening" av samhället är knappast önskvärd ur ett agonistiskt perspektiv, där det är erkännandet av oförenliga mål som behövs för politisk utveckling. Sökandet efter att omtolka samhällsproblem utifrån en allomfattande identitet är närmre den deliberativa modellen. Texten uppvisar samma demokratiteoretiska positionering när den citerar ett annat av presidentens tal. Där uppmanar Oaks att slå in på en "bättre väg" med fokus på "lyssnande, förhandlande, övertygande, balanserande, accepterande, samarbetande, försoning, anpassningsvilja". Frånvaron av konfrontativa medel är förvisso talande (fastän den agonistiska modellen också omfattar samarbete som del av den politiska kampen) men än viktigare är det syfte som presidenten menar att dessa medel ska tjäna: "[...]fredliga medel som fokuserar på det gemensamma bästa och att 'lösa meningsskiljaktigheter [i originalets engelska: *differences*] utan att underminera [*compromising*] grundläggande värderingar". Det senare uttalandet om vikten att inte kompromissa kring egna värderingar kan förvisso passa i en agonistisk analys, men så är knappast fallet för fokuset på "det gemensamma bästa" som röjer en deliberativ målsättning.

10. Diskussion

10.1. Resultat och frågeställning

Årtal	2008	2015	2022
Frekvens av klassificering	2 Agonistiska texter	3 Deliberativa texter 1 Blandad text	2 Deliberativa texter

Efter analys av vardera text framgår en markant skillnad mellan uttalandena kring 2008-års *proposition 8* och 2010 och 2020-talets turer kring Utah SB 296 och Respect for Marriage Act. Retoriken under 2008 var förhållandevis aktivistisk jämfört med de andra åren och texterna kommunicerar kyrkans position i politiken som *aktivism*-driven aktör som går i bräschen för att försvara en uppsättning oföränderliga, och för kyrkan självklara värderingar. Texterna från 2008 målar upp ett slagfält eller en *arena* där två olika *lag* slåss om hegemoni över det politiska utrymmet. Baserat på dessa två texter positionerar vi LDS-kyrkan som *agonistisk* i förhållande till amerikansk politik år 2008.

Detta står i motsats till attityden kyrkan signalerar gentemot politiken och demokratin under både 2015 och 2022. Här lägger LDS-kyrkan i större utsträckning emfas på att hitta en gemensam lösning och att försona de värderingsskillnader som existerar i det politiska rummet mellan mormonerna och de progressiva krafter som står för icke-traditionella äktenskap. En invändning som kom upp under analysens gång var att även i de texter som vi klassificerat som *deliberativa* förekom konstruerande av de lag som nämns ovan och som ofta kännetecknar en *agonistisk* retorik. Dessa texterna anser vi däremot innehålla så pass många tecken på försoning dessa lagen emellan att vi tillsammans med andra uttalanden i texterna väljer att klassificera dem som *deliberativa*. Således ser vi en förändring i kyrkans förhållande till demokratin från 2008 till 2015 och 2022, från *agonistisk* till *deliberativ*. Vår frågeställning, hur LDS-kyrkan ser på sin egen roll i demokratin och huruvida detta förändrats, besvaras därför kort sagt med: De kommunicerar i närtid en syn på sig själva som en *deliberativ* samtalspartner, men har övergått till detta från en historiskt sett *agonistisk* roll i demokratin.

10.2. Retorik kontra motiv och praktik

Materialet som analyseras i denna undersökning kommer från LDS' egna kanaler. Mer specifikt ett antal pressmeddelanden och artiklar som på olika sätt kommenterar kyrkans syn på de fall vi kommer att analysera. Syftet med att gå direkt till kyrkan för material är att kunna undersöka vilken retorik LDS använder när de kommunicerar både med egna medlemmar men även utomstående medier och allmänheten. En given invändning mot att använda kyrkans publicerade material för att undersöka dess attityd mot ett givet fenomen, är att det kan ge en vinklad bild och ett alltför stort fokus på vad LDS retoriskt *säger* och inte vad de performativt *gör*. Dessutom saknas analys av den hållning som kommuniceras internt genom diverse handlingar och normativa strukturer inom kyrkan. Vårt syfte med denna undersökning är dock att ta reda på hur LDS-kyrkan vill uppfattas som aktör utåt, samt möjligtvis hur denna strategi har förändrats. Följaktligen utgör detta material en utmärkt källa för att lägga en del av pusslet kring kyrkans engagemang, nämligen hur kyrkan *vill* uppfattas av utomstående. Med hjälp av denna kunskap går det att teoretiskt resonera kring kyrkans motiv, vilket vi gör i nästa avsnitt.

10.3. LDS' agentskap

Det material som vi tar del av i forskningen speglar i alla fall samma steg i aktörens inre konversation, nämligen det tredje och sista (*hängivelse*). LDS har inledningsvis kunnat

urskilja och *överlagt* kring olika strategier. Slutligen *hänger* organisationen sig åt en lösning genom att försöka legitimera och skapa stöd för denna i omgivningen. År 2008 *urskilde* LDS möjligheten att ingå i kampanjen för att definiera äktenskap som unionen mellan en man och en kvinna. Efter *överläggning* fann LDS att aktivt deltagande i ja-koalitionen var det bästa beslutet. I valet av *legitimering* av beslutet kom LDS enligt vårt resultat till slutsatsen att det vore användbart att förmedla en agonistisk demokratisyn. Varför? Aktören är (som i alla tidigare steg) begränsad av rådande normer, såsom den demokratiska norm som råder i USA. Om kyrkans deltagande i äktenskapspolitikens utformning uppfattas som någonting annat än en del av en demokratisk process så kommer detta deltagande att anses illegitimt. Samtidigt som aktören begränsas av rådande normer så är den också delaktig i formandet av dessa. Genom att försöka förmedla och sprida en demokratisyn som bättre överensstämmer med kyrkans eget agerande så kan kyrkan i högre utsträckning legitimera sin roll. När två syner på äktenskapet ställs mot varandra - och kyrkan tydligt tar ställning för den ena - passar det därför bra att beskriva demokratin just som kampen mellan motstridiga gruppintressen.

Samma teoretiska ramverk visar sig tillämpligt när kyrkans handlingssätt förändras. År 2015 och 2022 gör HBTQ-rörelsen framsteg i äktenskapsfrågan. LDS väljer samma två år att direkt förhandla med HBTQ-aktivister om diskrimineringskydd och erkännande av samkönat äktenskap. Utifrån vår teori om situerat agentskap kan vi dra slutsatsen att nya initiativ innebär att kyrkans uppfattning om handlingsutrymmet har förändrats - antingen till följd av vad som anses praktiskt möjligt eller normativt legitimt. Tydligt är åtminstone att i den retorik kring dessa utspel är den bild som förmedlas av hur demokratin bör fungera klart annorlunda. Förhandlingarna presenteras såsom ett sökande efter opartiska lösningar, vilka kan accepteras av alla. Här används alltså deliberativ retorik. Skiftet i fokus är föga förvånande eftersom LDS nu saknar en tydlig motspelare. Med en uppfattning om politik såsom motsatta grupper kamp om hegemonin hade mormonkyrkans inblandning i förhandlingarna inte framträtt som en del av den demokratiska processen, utan snarare som en regelrätt reträtt från denna.

10.4. Resultat och tidigare forskning

Vår studie bekräftar bilden från tidigare forskning av mormonkyrkan som en aktiv deltagare i amerikansk politik och demokrati. Förståelsen av mormoner som en i hög grad politiskt sammanhållen grupp kvarstår också, eftersom kyrkan anser det legitimt att officiellt stödja olika sidor av politiskt kontroversiella frågor. Samtidigt som den profilerar sig medger kyrkan tidvis att vissa medlemmar kan vara av annan åsikt - men sedan menade ju inte någon av våra källor att alla mormoner är av samma åsikt. Mormonernas starka koppling till det republikanska partiet framkommer inte explicit i vårt material, vilket stämmer överens med kyrkans officiella hållning om partipolitisk neutralitet.

10.5. Urval och yttre validitet

Två alternativ till det valda förfarandet för urval vore att slumpmässigt välja artiklar bland träffarna på LDS' hemsida, samt att försöka bredda urvalsramen med fler förstahandskällor för mormonkyrkans positioneringar. Det förra alternativet avfärdade vi eftersom ett sådant urval knappast hade uppfyllt våra urvalskriterier (med närhet i tid både före och efter

händelsen) och dessutom hade resulterat i ett dataunderlag som till stor del är irrelevant för vår undersökning. Det senare alternativet övergavs av resursmässiga skäl; med mer tid eller bättre kontakter hade vi fortsatt leta efter en större mängd källmaterial. Gemensamt för båda alternativ - större urvalsram eller större inslag av slumpmässighet i urvalet - är att de hade förbättrat förutsättningarna att generalisera resultaten av studien.

10.6. Framtida forskning

Framtida forskning hade (med utgångspunkt i denna studie) gärna kunnat omfatta ett större material och bearbeta detta kvantitativt. Mormonkyrkans förhållande till andra aktörer, exempelvis det republikanska partiet, kan också studeras närmare. Att gå bortom officiell retorik och undersöka organisationens normer och praktiker vore också intressant.

Referenser

Archer, M. S. (2003). Structure, agency and the internal conversation. *Cambridge University Press*.

Ballotpedia (u.å.). California Proposition 8, Same-Sex Marriage Ban Initiative (2008). *Ballotpedia*.

[https://ballotpedia.org/California_Proposition_8,_Same-Sex_Marriage_Ban_Initiative_\(2008\)](https://ballotpedia.org/California_Proposition_8,_Same-Sex_Marriage_Ban_Initiative_(2008))
(hämtad 2023-12-19)

Boreus, K., & Kohl, S. "Innehållsanalys" i Bergström, G., & Boréus, K. (red.), 2018. *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur.

Campbell, D. E., Green, J. C., & Monson, J. Q. (2014) *Seeking the Promised Land*. Cambridge: Cambridge University Press.

Church of Jesus Christ of Latter-day Saints. (30 juni 2008). *California and Same-Sex Marriage*. <https://newsroom.churchofjesuschrist.org/article/california-and-same-sex-marriage>

Church of Jesus Christ of Latter-day Saints. (12 mars 2015). *Church Applauds Passage of Utah Senate Bill 296*.

<https://newsroom.churchofjesuschrist.org/article/church-issues-statement-on-utah-house-bill->

[296?cid=social_20150313_42011576&adbid=576185935009730561&adbpl=tw&adbpr=10047382](https://newsroom.churchofjesuschrist.org/article/explaining-religious-freedom-and-lgbt-rights)

Church of Jesus Christ of Latter-day Saints. (12 mars 2015). *Explaining Religious Freedom and LGBT Rights*.

<https://newsroom.churchofjesuschrist.org/article/explaining-religious-freedom-and-lgbt-rights>

Church of Jesus Christ of Latter-day Saints. (3 april 2015). *In a Game of Total Victory We All Lose*. <https://news-ca.churchofjesuschrist.org/article/in-a-game-of-total-victory-we-all-lose>

Church of Jesus Christ of Latter-day Saints. (11 februari 2023). *President Oaks Explains the Church's Position on the Respect for Marriage Act*.

<https://newsroom.churchofjesuschrist.org/article/president-oaks-church-position-respect-for-marriage-act>

Church of Jesus Christ of Latter-day Saints. (13 december 2022). *Statement on the Signing of the US Respect for Marriage Act*.

<https://newsroom.churchofjesuschrist.org/article/respect-for-marriage-act-signing>

Church of Jesus Christ of Latter-day Saints. (u.å.) *Style Guide - The Name of the Church*.

<https://newsroom.churchofjesuschrist.org/style-guide>

Church of Jesus Christ of Latter-day Saints. (4 mars 2015). *Utah Lawmakers Introduce Bill Balancing Religious Freedom and Nondiscrimination Protections*.

<https://newsroom.churchofjesuschrist.org/article/utah-lawmakers-introduce-bill-balancing-religious-freedom-and-nondiscrimination-protections>

Goodstein, L. (12 mars 2015). Utah Passes Antidiscrimination Bill Backed by Mormon Leaders. *The New York Times*.

<https://web.archive.org/web/20150312060332/https://www.nytimes.com/2015/03/12/us/politics/utah-passes-antidiscrimination-bill-backed-by-mormon-leaders.html> (wayback machine, 12 mars 2015)

Habermas, J. (2022). Reflections and Hypotheses on a Further Structural Transformation of the Political Public Sphere. *Theory, Culture & Society*, 39(4), 145-171.

- Haynes, C. C. (u.å.) LGBT rights, religious freedom and the Utah miracle. *Green Bay Press Gazette*.
- <https://eu.greenbaypressgazette.com/story/opinion/columnists/2015/03/25/lgbt-rights-religious-freedom-utah-miracle/70447834/> (hämtad 2023-12-19)
- Hertzke, A., D. (2019) Religion and Political Parties in America. I Haynes, J. *The Routledge Handbook to Religion and Political Parties*. Kapitel 15. Routledge.
- Hsieh, H. F., & Shannon, S. E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative health research*, 15(9), 1277–1288.
- Inch, A. (2015). Ordinary citizens and the political cultures of planning: In search of the subject of a new democratic ethos. *Planning Theory*, 14(4), 404-424.
- Lundström, M. 2016. ”Demokrati” i Beckman, L., & Mörkenstam, U. (red.) *Politisk teori* Stockholm: Liber (s. 26–35)
- McKinley, J., & Johnson, K. (14 november 2008). Mormons Tipped Scale in Ban on Gay Marriage. *The New York Times*.
- Miles, M., & Adkins, J. (25 februari 2019). Mormon Mobilization in Contemporary U.S. Politics. *Oxford Research Encyclopedia of Politics*.
- Mouffe, C. (2013). *Agonistics: Thinking the world politically*. Verso Books.
- Phillips, R., & Cragun, R. T. (2020). Religious Traditions in Politics: Latter-day Saints. *Oxford Research Encyclopedia of Politics*.
- Svensson, P. (2022) i Alamaa, L., Melander, S., & Stubbegaard, Y. (red.) Perspektiv på offentlig förvaltning (1:1). Lund: Studentlitteratur.
- Weber, M. (1904). Die "Objektivität" sozialwissenschaftlicher und sozialpolitischer Erkenntnis. *Archiv für sozialwissenschaft und sozialpolitik*, 19(1), 22-87.
- World Population Review (2023). *Mormon Population by State*.
<https://worldpopulationreview.com/state-rankings/mormon-population-by-state> (hämtad 2023-12-22)